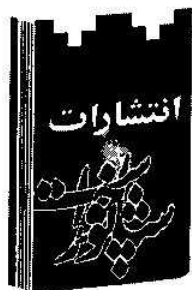

شناخت طایفه خسروبیگی دلفان

نویسنده

محسن ساعدی

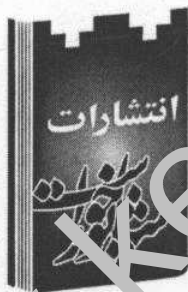

خرم آباد

انتشارات شاپور خواست

۱۳۹۵

سرشناسه	: ساعدی، محسن، ۱۳۶۷.
عنوان و نام پدیدآور	: شناخت طایفه خسرویگی دلفان/ نویسنده محسن ساعدی.
مشخصات نشر	: خرم‌آباد: انتشارات شاپورخواست، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۱۳۴ص: مصور
شابک	: ISBN: 978 - 600 - 260 - 230 - 5
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیپا
موضوع	: خسرویگی
موضوع	: طایفه‌ها -- ایران -- لرستان
رده‌بندی کنگره	: DSR۷۲ ۱۳۹۴ ۲س ۴ل/
رده‌بندی دیویی	: ۹۵۵/۹۸۴:
شماره کتاب‌شناسی ملی	: ۴۰۱۵۵۷۷:

شناخت طایفه خسرویگی دلفان

نویسنده

محسن ساعدی

ناشر و محل نشر: انتشارات شاپورخواست، خرم‌آباد همراه: ۰۹۱۶۳۹۸۰۱۱

حروف‌نگار و صفحه‌آرا: لیلا صیادبیرانوند- طرح جلد: سهیمه اسدزاده

شمارگان: ۵۰۰ جلد - نوبت چاپ: اول ۱۳۹۵

لیتوگرافی: آفتاب - چاپ: زیتون

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۶۰-۲۳۰-۵

بها: ۱۲۰۰۰ تومان

فهرست

صفحه	عنوان
۹	مقدمه‌ی مؤلف
۱۱	مقدمه
۱۳	مردمان خاوه دلفان
۱۶	تاریخ و معرفی بنیانگذار طایفه‌ی خسروبیگی
۲۳	طایفه‌ی خسروبیگی و تیره‌های آن
۲۶	روایات و داستان‌هایی از مردمان دینکه
۴۰	شجره‌نامه‌ی مردمان دینکه
۴۸	روایات و داستان‌هایی از مردمان مَخَلَه
۶۶	شجره‌نامه‌ی مردمان مَخَلَه
۸۵	علل کوچ دسته‌جمعی مردمان خسروبیگی به خارج از منطقه‌ی خاوه
۸۵	چگونگی کوچ مردمان خسروبیگی به گرمسیر
۸۸	چگونگی کوچ مردمان خسروبیگی به اسدآباد و کنگاور
۹۱	اهمیت و ویژگی‌های منطقه‌ی خسروبیگی
۹۲	محدوده‌ی جغرافیای مناطق خسروبیگی
۱۰۳	خصوصیات جغرافیایی و طبیعی منطقه‌ی خسروبیگی
۱۰۵	قبرستان‌های طایفه‌ی خسروبیگی
۱۰۶	زیارتگاه‌های محلی و اماکن مقدس منطقه‌ی خسروبیگی

- ۱۰۷ کهنسالان مردمان خسروبیگی
- ۱۰۷ ضرب‌المثل چهل تومان کوه‌دشت
- ۱۰۸ راه‌های رفتن به نهاوند و الشتر در گذشته
- ۱۱۰ گردنه باستانی گچکه
- ۱۱۱ آسیاب‌های منطقه خسروبیگی
- ۱۱۱ چگونگی ساخت خانه و ایجاد روستا در منطقه‌ی خسروبیگی
- ۱۱۳ نام سکونتگاه‌ها و روستاهای منطقه خسروبیگی
- ۱۱۷ جمعیت لایفه‌ی خسروبیگی در گذشته
- ۱۱۸ علل مهاجرت مردمان خسروبیگی به شهرها
- ۱۲۰ عزاداری مردمان خسروبیگی در محرم و چگونگی ساخت حسینیه
- ۱۲۲ اوضاع اقتصادی خسروبیگی‌ها بعد از مهاجرت به شهرها
- ۱۲۳ سد زوله‌ی خسروبیگی
- ۱۲۴ اصطلاحات مربوط به آب‌انبار و زمین در امور کشاورزی و دامداری
- ۱۲۴ اصطلاحات خرمن‌کوبی قدیم
- ۱۲۵ اصطلاحات مربوط به پیمانه، وزن و میاسر
- ۱۲۶ اصطلاحات مربوط به خانه (مال)
- ۱۲۶ البسه و پوشاک رایج در خاوه و دیگر مناطق خسروبیگی
- ۱۲۸ اسنادی از طایفه خسروبیگی

پس از کتاب‌های آسمانی، مقدس‌ترین و سودمندترین کتاب زندگی‌نامه است. وظیفه زندگی‌نامه‌نویس بسیار دشوار است، اگر حقیقت را بنویسد انسان را می‌رنجاند و اگر دروغ بنویسد خدا را، «آندره مورا»

مقدمه

هر چند که من دارای مدرک مهندسی ساخت - تولید در رشته صنعت هستم اما علاقه‌ی زیادی که از کودکی به تاریخ داشتم سبب شد که به مطالعه‌ی کتاب‌های تاریخی روی بیاورم، به خاطر داستان‌های شیرین و هیجان‌انگیزی که از کهنسالان درباره‌ی لرستان و اقوام لر مناش شنیده بودم به مطالعه‌ی تاریخ اقوام و سرزمین لرستان علاقه‌مند شدم. در پی یک کنجکاوی پنهان مرا به مطالعه‌ی تاریخ طایفه‌ام کشاند، اما متأسفانه پس از جستجو و تحقیق بسیار فهمیدم که هیچ کتاب و یا نوشته‌ای در مورد تاریخ و آداب و رسوم و عادات و رسوم مردم طایفه‌ام نوشته نشده است و به همین خاطر بعضی از طوایف دیگر نسب اجداد ما را به خارج از دلفان و حتی لرستان نسبت می‌دادند، (در بعضی از کتب تاریخ اقوام لرستان مانند کتاب تبارشناسی لرستان و کتاب ایل کولیوند بعضی طوایف را به اشتباه به اجداد لر نسبت داده‌اند)، حتی بعضی از مردم طایفه نسب خود را به درستی نمی‌دانند و طالبات چندانی از گذشتگان خود نداشتند و بیم آن است که با گذشت زمان با رسومات اجداد خود بیگانه گردند. عوامل بالا و بسیاری عوامل دیگر سبب شد تا به فکر جمع‌آوری اسناد و اسناد قدیمی درباره‌ی تاریخ و نسب گذشتگان و مردمان طایفه‌ام بيفتم، این اثر به سبب شد که تحقیقات خود را در ابتدای سال ۱۳۹۱ آغاز کردم. ابتدا گمان می‌کردم که جمع‌آوری مطالب و اسناد کاری آسان و ساده است اما هر چه جلوتر می‌رفتم به سختی‌ها و مشکلات بیش‌تری برخورد می‌کردم و برای تکمیل تحقیقات و گردآوری مطالب، بارها به شهرهای مختلف خرم‌آباد، پلدختر، دلفان و روستاهای بسیاری در خاوه سفر کرده‌ام و با حدود ۱۰۰ نفر از بزرگان و کهنسالان و افراد آگاه و مطلع گفتگو و مصاحبه نمودم برای گردآوری مطالب هر گاه اطلاعاتی به دست می‌آوردم بارها برای صحت و سقم آن‌ها

به منابع مختلف و افراد متعددی مراجعه می‌کردم و تا از صحت اطلاعاتی به یقین نمی‌رسیدم از آن استفاده نمی‌کردم. بارها اطلاعات را ویرایش و پاکنویس کردم تا این که به مدد خدای متعال توانستم پس از صرف هزینه و وقت بسیار این کتاب را جمع‌آوری نمایم به جرأت می‌توانم بگویم که مطالب این کتاب دقیق بوده و دارای کم‌ترین اشتباه می‌باشد و توانسته‌ام ثابت نمایم که طایفه‌ی خسرویگی نسبتشان به سلسله می‌رسد که طایفه‌ی خسرویگی، از طوایف اصیل و بزرگ و قدیمی منطقه‌ی خاوه می‌باشد و اجدادم مردمانی مهربان، سخت‌کوش، زحمتکش و مردمدار بوده‌اند و بارها به دیگر روستاها کمک کرده‌اند و در نهایت طی بیش از چهار سال مداوم وقت خود را روی آن گذاشتم، هر چند منافع مادی عاید نمی‌شود اما این کار مرا خشنود می‌کند. و تا حدودی دینم را به اجدادم ادا کردم و دهان یاهوگویان را بسته‌ام و هم اجدادم را جاودانه نموده‌ام در نهایت کتابی که بیش‌تر رو دارید نتیجه‌ی زحمات و تلاش‌های بسیار خودم و آقای جمشید زالی پور، وکیل دادگستری و بسیاری از بزرگان و افراد مطلع می‌باشد که در همین جا از تمام کسانی که در این راه با من همکاری کردند تشکر فراوان می‌کنم. و همچنین امیدوارم که تحصیل در مقال بالای دانشگاهی در میان افراد طایفه‌ام فراگیر شود و روزی برسد که طایفه‌ام بار خنمایان بزرگان و اتکا به نیرو و دانش جوانان تحصیل کرده خود پتانسیل و سرمایه‌اش را به کار گیرند و دیگر نیازی به افراد غیر خودی برای رفع مسائل و مشکلات خود نداشته باشند و بتوانند افراد خود تکیه زند و به سمت پیشرفت در صنعت و تجارت‌های بزرگ حرکت کنند. در پایان باید بگویم تلاش بسیار نموده‌ام تا اشکالات و نقص‌های این کتاب را برطرف کنم اما کار بسیار سختی است به امید آن که در آینده با همکاری بیش‌تر و استمداد از سایر بزرگان و دلسوزان طایفه اطلاعات و اسنادی به نگارنده برسد تا این کتاب کامل‌تر شود و با سامانم کسانی که اطلاعات و سند، نوشته و عکس و ... در دست دارند در اختیار اینجانب قرار دهند.

محسن ساعدی زمستان ۱۳۹۴

۰۹۱۶۹۷۰۶۱۳۰

نظرات و پیشنهادات از طریق پیامک

مقدمه

انسان دریافته است که برای پیشرفت و برآورده کردن نیازهای مادی و معنوی خود به تجربه و علم گذشتگان خود نیاز دارد. همچنین انسان از مطالعه‌ی داستان‌ها و سرگذشت اجداد و تاریخ آن لذت می‌برد و به همین خاطر در مورد رفتار و گفتار گذشتگان خود تحقیق می‌کند. انسان علاقه‌ی عجیبی به جاودانه شدن دارد و چون جسمش را جاودانه کند پس برای جاودانه کردن نامش می‌کوشد او از تجربه‌ی گذشتگان خود استفاده می‌کند و از ماسناری آن‌ها را به کار می‌بندد.

هر کسی که دور ماند از اصل خویش باز جوید روزگار وصل خویش از سوی دیگر چون در جامعه‌ی ما اصالت جایگاه ویژه‌ای دارد زیرا امروزه انسان در جستجوی هویت خویش است او هویتش را در اصلش جستجو می‌کند و اصالت هر فرد از جایگاه گذشتگان و اجداد وی در اجتماع سرچشمه‌ی گرد پس تهیه‌ی شجره‌نامه و نوشتن تاریخ طایفه همان جستجوی اصالت است. متأخرانه با کهن کسی اقدام به جمع‌آوری و نگارش در مورد تاریخ و اصالت طایفه‌ی خسروییکی ننموده است و بیش‌تر اطلاعات شفاهی و سینه به سینه نقل شده است که با مرور زمان فراموش شده یا تغییر یافته‌اند و بسیاری از اسناد نیز از بین رفته‌اند و به همین سبب بسیاری از طوایف دیگر به ما نیش و کنایه می‌زنند و ما را فاقد اصالت قلمداد می‌نمودند تا این‌که آقای ساعدی به این امر مهم اقدام نمودند و با پشتکار و صبر خود توانستند شجره‌نامه‌ی طایفه‌ی خسروییگی را احیا نمایند من از ایشان تشکر می‌کنم که به جای همه‌ی ما جور و مشقت این راه را به دوش کشیدند و دهان یاوه‌گویان را بستند این کتاب از جوانب مختلف حائز اهمیت است. از جمله:

۱. نام طایفه‌ی خسرویگی را ماندگار کرده است؛

۲. نویسنده به گفته‌های دیگران اکتفا ننموده و از مناطق مختلف و حتی از تعداد زیادی از قبور قدیمی طایفه‌ی خسرویگی بازدید نموده است؛

۳. با توجه به وسواس زیادی که آقای ساعدی در صحت اطلاعات داشتند مطمئنم که مطالب کتاب بسیار دقیق است و به جرأت می‌توانم بگویم که شجره‌نامه‌های این کتاب یکی از دقیق‌ترین و صحیح‌ترین شجره‌نامه‌های استان است زیرا بارها ویرایش و پاک‌نویس شده‌اند؛

۴. وی با حدود ۱۰۰ نفر از بزرگان و مطلعین که خود ناظر اتفاقات بوده‌اند مصاحبه نموده است و برای اطمینان از صحت یک واقعه یا اطلاعات با افراد مختلفی گفتگو نموده است.

من با مطالعه‌ی این کتاب متوجه شدم که مردمان خسرویگی از قدیم‌الایام افراد اصلی بوده‌اند که در بار بهران، متحد، مردمدار، زیرک، سخت‌کوش، بخشنده و بزرگ‌منش هستند که آن ویژگی‌ها موجب سربلندی ماست، پیشرفت این طایفه تا کنون به سبب این خصایص بوده است. و امروزه شاهد کم‌ترین آمار درگیری، فقر و بیکاری ... در بین این طایفه هستیم. اتحاد این طایفه زبانزد خاص و عام است امیدوارم که این خصایص را ما نیز به فرزندانمان منتقل کنیم و مردمان خسرویگی مقداری از پشتکارشان را صرف یادگیری علم و دانش نمود و در بهترین رشته‌های مختلف تخصص بگیرند که دارایی‌هایمان را صرف احداث پروژه‌های صنعتی و عمرانی کنیم و مشاغل اداری را از جمله ریاست ادارات مختلف و عضویت در شورای شهر و شهرداری و حتی نماینده‌ی مجلس شورای اسلامی را تصاحب نماییم. بعد بایگاه واقعی خود در استان لرستان تکیه زنیم و دیگر به نیروهای غیر خودی متکی نباشیم. حرفی برای گفتن داشته باشیم در پایان من از آقای ساعدی بابت گردآوری این کتاب بسیار تشکر می‌کنم.

جمشید زالی‌پور زمستان ۱۳۹۴

مردمان خاوه دلفان

در شمال استان لرستان و در دامنه‌های شمال غربی کوه‌های سر به فلک کشیده‌ی گرین که از رشته‌کوه‌های زاگرس می‌باشد، سرزمینی کوهستانی و باستانی با نام خاوه قرار دارد که از لحاظ تقسیمات کشوری جزء شهرستان دلفان محسوب می‌شود اما مردمان خاوه اصالتاً پیوند دیرینه‌ای با مردمان الشتر دارند. در زمان قاجار و اوایل پهلوی استان لرستان دارای سه شهرستان: خرم‌آباد، بروجرد و الیگودرز بوده است طبق اسناد کتب تاریخی و اسناد موجود در این منطقه خاوه جزء توابع لرستان یا خرم‌آباد فعلی نام برده شده است و در زمان رضاشاه پهلوی خاوه طبق تقسیمات کشوری تابع دلفان گردید^۱ بخش خاوه از شمال به نهاوند، از غرب به خرم‌آباد،^۲ از جنوب به الشتر و از شرق به کوه‌های گرین محدود می‌شود. در اهمیت تاریخی منطقه خاوه همین بس است که بخش‌های خاوه و الشتر یکی از اماکن مهم باستانی و سکونت قوم کاسیت (دولت کاسیان) در چند هزار سال قبل از میلاد به شمار می‌رفته است.^۳

منطقه‌ی خاوه در دلفان به دو دهستان خاوه‌ی شمالی "کرمعلی" و خاوه‌ی جنوبی "فلک‌الدین" تقسیم می‌شود.

روستاهای مهم دهستان خاوه‌ی شمالی عبارتند از: کفراج (مرکز دهستان خاوه شمالی)، ایرانشاه، سراب غضنفر، عزیزآباد، کرم‌الهی آله (اولاد)، گاوبازه، حسین‌آباد، و ...

۱. اسناد صفحات ۹۸، ۱۰۳، ۱۳۰، ۱۳۲، ۱۳۴ این کتاب.

۲. نورآباد در اوایل حکومت رضاشاه پهلوی (بعد از سال ۱۳۰۲ ش) به شهرستان تبدیل شد.

۳. کتاب آثار باستانی و تاریخی استان لرستان ص ۳۶۳، همچنین کتاب ایل کولیوند ص ۱۶.

روستاهای دهستان خاوهی جنوبی عبارتند از: برخوردار (مرکز این دهستان)، روستاهای هفتگانه‌ی خسروبیگی (دینکه (عزیزآباد)، زوله (درویش‌آباد)، سرخه‌کوه (شگرآباد)، بینای (علی‌آباد)، هاپریگ (جان‌آباد)، حیدرآباد، سراب نیاز)، قلندر، الفسانه، یادگار، جافریگ (علیا، وسطی، سفلی)، چشمه خانی (علیا، سفلی)، تاج‌امیر، برهما، چراغ و علی‌آباد، اسلام آباد (علیا، سفلی)، گاوکش (علیا، سفلی، وسطی، علی‌آباد)، مرادآباد، شیخ‌آباد، علی‌آباد حسن‌آباد، محمدجان، محمدآباد (مَدَاوَه)، علی میرزایی (علیا، سفلی، وسطی)، بگوردی (علیا، سفلی)، محمدمیرزا، عبدالحسینی، گندم‌بان و ... می‌باشد.

کار عمده‌ی مردم دهستان خاوهی جنوبی "فلک‌الدین" کشاورزی و دامداری و اشتغال در بخش‌های دولتی و تجاری و ... می‌باشد.

دهستان فلک‌الدین خود به دو شاخه خوناخا (خان‌آقا) و میکال (میکائیل) تقسیم می‌شود که دماز طایفه‌ی خسروبیگی جزء شاخه‌ی خوناخا محسوب می‌شود. قابل ذکر است که روستا در مملقه‌ی خسروبیگی به جز حیدرآباد، خالی از سکنه‌اند ولی مردم خسروبیگی در اصل روستایی و تابستان جهت امور کشاورزی و دامداری به صورت چادرنشینی در آن محل ساکن می‌شوند.